

Unitat 1

EL SOMNI DE JÒNIA

CONTINGUTS

LÈXICS

- Mobles que hi ha a l'escola: cadira, taula, armari, prestatgeria...
- Materials que s'utilitzen a l'escola: llapis, esborrador, quadern, maquineta de fer punta, carpeta, folis, fulls, bolígraf...
- Situacionals: lluny, prop, ací, damunt, davall, dins, fora.
- Noms del xiquets de la classe.
- Asseure's, moure's, ajupir-se, alçar-se, agenollar-se..., en rogle, dret...
- Mots en negreta del text.

FONOLÒGICS I DE LECTOESCRITURA

- El so [ɟ] com en **J**ònia, **g**ermà.
- Majúscules i minúscules.
- La síl·laba tònica.

MORFOLÒGICS I ESTRUCTURES

- Jo em dic (dir-se): *Em diuen; et diuen; es diu...* (per compte de «llamar» que pot induir a cridar).
- Plurals en -es: *cadira* → *cadires*.
- On es troba? (trobar-se) (per compte d'on està).
- En un tres i no res.
- Fer cara de ... (per compte de «posar» cara de ...).
- Hi ha.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Els objectius i els continguts d'aquesta unitat didàctica contribueixen a l'assoliment de les competències bàsiques següents:

• Competència en comunicació lingüística.

- ✓ Desenvolupar la comprensió i millorar les destreses comunicatives.
- ✓ Fomentar el gust i l'interés per participar en situacions de comunicació oral.
- ✓ Fomentar l'interés per millorar les produccions lingüístiques.
- ✓ Implicar-se activament en la conversació i adoptar una actitud dialogant.
- ✓ Aprendre a parlar diferents llengües i a valorar-ne l'ús i l'aprenentatge.
- ✓ Implicar-se activament en l'escriptura.
- ✓ Respectar la manera d'expressar-se de les persones que parlen altres llengües.
- ✓ Adquirir vocabulari referent al centre d'interés treballat en la unitat.

• Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

- ✓ Utilitzar sistemes convencionals de representació espacial (maquetes, plànols, mapes...) per obtenir o comunicar informació relativa a l'espai físic.
- ✓ Habilitat d'interpretar i expressar amb claredat i precisió, informacions, dades i argumentacions.
- ✓ Utilitzar els conceptes espacials bàsics en situacions reals.
- ✓ Implementar processos de raonament i de desenvolupament de l'atenció.
- ✓ Mostrar actituds de respecte cap als altres i cap a un mateix.
- ✓ Realitzar observacions per a desenvolupar la curiositat.
- ✓ Utilitzar la llengua per a poder obtenir i comprendre informació.
- ✓ Interpretar el plànol senzill de l'escola.

• Competència digital.

- ✓ Buscar, seleccionar i analitzar la informació a través de diverses fonts d'informació.
- ✓ Utilitzar el llenguatge gràfic per a interpretar la realitat pròxima.
- ✓ Conèixer les parts d'un ordinador.
- ✓ Enumerar els distints usos de l'ordinador.
- ✓ Desenvolupar una actitud oberta, responsable i crítica davant les aportacions de les noves tecnologies (continguts, entreteniment...).

• Competències socials i cíviques.

- ✓ Elaborar i interioritzar normes de convivència.
- ✓ Utilitzar la llengua com a destresa per a la convivència i el respecte.
- ✓ Aprendre a comunicar-se amb els altres i comprendre el que estos transmeten.
- ✓ Comprendre la realitat social en què es viu.
- ✓ Conèixer les emocions i els sentiments en relació amb els altres.
- ✓ Desenvolupar actituds de diàleg.
- ✓ Aprendre codis de conducta per a distintes situacions.
- ✓ Treballar en equip, aprenent a acceptar altres punts de vista distints del propi.
- ✓ Comportar-se i conviure en una societat multicultural i canviant.
- ✓ Valorar positivament l'establiment de relacions amistoses i complaents amb altres persones.

• Consciència i expressions culturals.

- ✓ Iniciar els alumnes en la comprensió i valoració de textos senzills.
- ✓ Valorar les tradicions del nostre país.
- ✓ Expressar-se i comunicar-se a través de la dramatització.
- ✓ Coordinar els moviments del cos a partir de la dansa i del joc.

• Competència aprendre a aprendre.

- ✓ Reflexionar sobre què i com s'ha après.
- ✓ Desenvolupar estratègies d'atenció.
- ✓ Expressar oralment i per escrit l'aprenentatge adquirit.
- ✓ Utilitzar diferents estratègies d'aprenentatge que ajuden a realitzar millor el treball que es planteja.
- ✓ Conèixer la manera de presentar una feina ben acabada.

• Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

- ✓ Desenvolupar el criteri propi.
- ✓ Emprar el llenguatge per a comunicar afectes i emocions, gustos, preferències.
- ✓ Incorporar habilitats per a interpretar el medi que l'envolta i moure's amb autonomia.
- ✓ Adquirir habilitats per a comunicar els resultats del treball realitzat.

EL SOMNI DE JÒNIA

Heus ací que en un món extraterrestre molt i molt lluny d'ací, més que algunes estrelles, hi havia una xiqueta que es deia Jònia.

Una nit quan la xiqueta dormia va tindre un **somni** molt estrany i molt meravellós. Va somniar amb una **aixeta** màgica de la qual **eixien** paraules com Joan, Miquel, Pere,... Jònia volia beure aigua en aquella aixeta màgica, però no sabia on podia **trobar-la**.

Al dia següent, com cada dia, va anar a escola –heu de saber que al món de Jònia els xiquets també van a escola–. Allí va explicar als seus amiguets el seu somni i també les ganes que tenia de saber on podia trobar aquella aixeta. Però ningú no li va saber respondre.

Així que, de vesprada, en eixir d'escola, va consultar el seu ordinador personal B20-M-10. Era un ordinador menut, molt més xicotet que els que nosaltres coneixem, però no responia la pregunta de Jònia.

Jònia feia cara de preocupada quan son pare arribà a casa. De seguida li preguntà:

–Que t'ha passat alguna cosa a l'escola, Jònia?

–No res, solament que no **sap** dir-me ningú on es troba l'aixeta màgica!

–De quina aixeta màgica em parles... –preguntà son pare sorprés.

–Ah! Es que no t'ho he explicat! Mira esta nit he somniat que hi ha una aixeta màgica.

–I què fa l'aixeta màgica? –va preguntar son pare.

–Que qui hi beu aprén a parlar la llengua que vol.

–No et preocupes –va dir son pare–, com que demà no hi ha escola, anirem els dos a preguntar a Majestus.

–I qui és Majestus? –pregunta Jònia–.

–Majestus és un ordinador que té resposta per a quasi totes les preguntes.

I així ho van fer. Van pujar a la seua moto i camí del casal dels grans ordinadors! Entraren en una gran sala i teclejaren uns botons. Majestus, de seguida, va preguntar per les paraules que havien eixit d'aquella aixeta. Jònia va dir:

–Miquel, Joan, Pere..., dreta, esquerra, ...

I en un tres i no res van tenir la resposta escrita en lletres rúniques en la pantalla de l'ordinador:

–Estos són noms de xiquets que viuen a la Comunitat Valenciana a Europa al planeta Terra.

Jònia de seguida va fer:

–Jo **vull** anar a la Comunitat Valenciana.

I son pare que sabia l'interés i la il·lusió que tenia Jònia de conèixer uns altres móns li va dir:

–El dia del teu aniversari aniràs a conèixer la Comunitat Valenciana: açò serà el meu regal.

I segur que quan serà l'aniversari de Jònia vindrà a la nostra Comunitat i qui sap a quin poble arribarà.

I conte contat ja s'ha acabat i el gat se'n fuig pel forat.

LÀMINA 1 (pàg. 8)

LÀMINA 2 (pàg. 9)

Presentació de les làmines (pàgs. 8 i 9).

Objectius

- Facilitar als alumnes la comprensió de l'argument del conte o història que tot seguit escoltaran.
- Verbalitzar el contingut de la làmina creant un precedent i una expectativa suggerent.
- Reproduir oralment determinades frases del conte mitjançant el suport visual.
- Llegir correctament el títol i les bafarades de les làmines per fer-se'n una idea global.

Descripció de l'activitat

(Recomanem que abans de contar el conte o història que hi ha en cada unitat es cree en els xiquets la necessitat de comprendre i d'expressar-se en valencià. És per això que no sols el relat ha de ser interessant, sinó que els alumnes han de sentir el desig d'escoltar-lo, de participar-hi. Per tant, cal despertar-los aqueix interès amb alguna activitat vinculada a l'argument del conte. Es tracta de donar-los pistes que «piquen» la seua curiositat, de fer-los jugar a coses relacionades amb les aventures dels protagonistes, etc. Per altra banda també convé facilitar la comprensió de l'argument del conte o història tant com siga possible. La presentació de la làmina pot ajudar-hi).

En aquest cas, les qüestions clau que faciliten la comprensió de l'argument del conte i que poden motivar els xiquets, són: **aixeta màgica, món extraterrestre, somni i ordinador**.

És per això que convindrà centrar aquesta primera activitat en un diàleg basat amb preguntes limitades i amb gests com ara:

- Qui ha vist una aixeta com esta? (No cal dir que assenyalarem i farem mirar la làmina on hi ha l'aixeta).
- En ta casa hi ha alguna aixeta? On, al lavabo o a l'habitació?
- Com s'obri una aixeta? Com es tanca? (Evidentment caldrà fer l'acció d'obrir i tancar l'aixeta per tal que els xiquets puguin associar «la tira fònica» **obrir l'aixeta** al seu significat. També pot acompanyar-se del soroll que sol fer l'aigua en rajar).
- Jònia, que és una xiqueta, viu ací en la terra o en un món extraterrestre? (Perquè els xiquets no tinguen cap dificultat de comprensió de la pregunta caldrà que es fixen bé en la làmina).
- Tu (dirigint-se a algun xiquet de la classe) quan dorms tens somnis tal com es veu que li passa, a Jònia?
- Qui de vosaltres té en casa un ordinador com el que hi ha en la làmina?
- De l'aixeta del dibuix, ix aigua per beure (caldrà que el mestre imite l'acció de beure) o ixen paraules?
- Jònia va amb una moto?
- Com es diu la xiqueta extraterrestre, Jònia o Maria?

(Fins ací es poden haver utilitzat de 10 a 20 minuts en una activitat bàsicament oral. Els xiquets hauran començat a sentir valencià –si es tracta de xiquets que no han tingut gens de valencià a preescolar i són totalment no valen-

cianoparlants–. Si en aquesta activitat, a més de sentir una mica de valencià, han entés de què va la làmina, ja n'hi haurà prou.

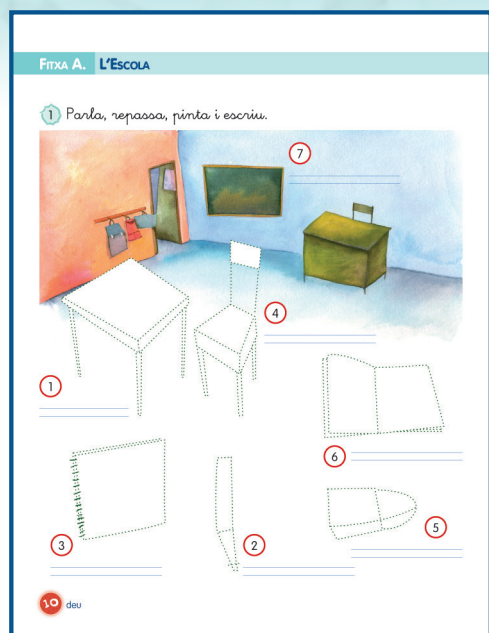
Ara potser convindrà –per ocupar la resta de la classe– una activitat que tot i escoltant parlar en valencià, no els demane tanta atenció).

Adquisició de les competències bàsiques

- Comunicació lingüística.
- Matemàtica i en ciència i tecnologia.
- Socials i cíviques.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

FITXA A: L'ESCOLA (pàg. 10)

Objectius

- Conèixer el lèxic referit a: mobles, objectes, dependències, càrrecs i activitats escolars.
- Utilitzar adequadament l'ús de formes verbals i estructures: *on es troba?, hi ha, perquè aprofita cada cosa?, de quin material està fet?...*
- Respondre preguntes bàsiques –del tipus sí/no-, de dues alternatives (una de les quals és igual o quasi igual en castellà) i d'afegir una paraula o un sintagma curt– que impliqui la comprensió global de l'argument.
- Respectar el torn de paraules en les situacions comunicatives d'intercanvi entre emissor i receptor.

Descripció de les activitats

1 Parla, repassa, pinta i escriu.

a) Presentació de la fitxa:

Direm als xiquets: «Estes són coses que hi ha a l'escola de Jònia. A vore si són iguals que les nostres» (A continuació els farem les següents preguntes i, si es vol, d'altres de semblants).

- El núm. 1, es una pissarra o una **taula**?
- El 2, és un **llapis** o una taula?
- El 3, és un **quadern** o una pissarra?
- El 4, és una **cadira** o un llapis?
- El 5, és un **esborrador** o una cadira?
- El 6, és un **full** de paper o un llibre?
- Etc.

b) El mestre dirà una a una –deixant temps suficient i observant si els xiquets fan bé la tasca– cadascuna de les paraules que hi ha dibuixades a la fitxa. Els xiquets hauran de repassar amb llapis l'objecte corresponent. En cas que es veja que hi ha alumnes que no encerten, caldrà ajudar-los mitjançant gests o bé assenyalant l'objecte pertinent.

c) Per tal d'aprofundir una mica més en el vocabulari treballat –*taula, cadira, etc.*– ara podem fer un petit **diàleg** sobre per què aprofita cada cosa, o de quin material està feta –*plàstic, fusta, metall, etc.*–. Per exemple podem preguntar: (Fixeu-vos que les preguntes cal que siguin limitades, i que convindrà donar dues possibilitats, una de les quals haurà de ser una paraula igual o quasi igual en castellà).

- La cadira, aprofita per a asseure o per a caminar? (Si cal el mestre pot fer les accions corresponents de caminar i d'asseure. Així mateix es pot fer amb la resta de preguntes).
- I el llapis, per a quina cosa serveix, per a **escriure** o per a pensar?
- En el quadern, escrivim o ens asseiem?
- L'esborrador, és per a **esborrar** o per a escriure?
- La meua taula –la del professor–, és de fusta, de plàstic o és metàl·lica?
- I les vostres, de quin material són?
- Les taules de la classe, serveixen per a posar damunt els quaderns, llibres i altres coses o per a asseure?
- Etc.

- d) Si amb tot açò no s'ha ocupat tota una sessió podeu dir als xiquets que **pinten** els objectes que hi ha dibuixats. En tot cas, però valdrà la pena d'intentar verbalitzar el que fan els xiquets, de manera que, per exemple, se'ls pot dir: «Primer pinteu el quadern» Quan l'hauran pintat: «Ara pinteu la cadira» i així successivament. A més es pot començar a treballar el nom dels colors si l'ordre especifica el color que han d'utilitzar en cada ocasió i es mostra el llapis corresponent.

(Fins ací es pot haver emprat, com a mínim, una hora de classe. La següent sessió es pot dedicar a fer les activitats 3 i 4).

■ Contar sencer i sense interrupcions el conte “**El somni de Jònia**”.

Objectius

- Escoltar amb gust la narració oral *El somni de Jònia*.
- Reconèixer els diversos tons de veu i la varietat de gestos en la narració oral del conte.
- Copsar els elements extralingüístics de la narració que afavoreixen la comprensió de l'argument: entonació, gesticulació, to de veu, ritme, pauses, mirada de qui el conta, etc.
- Col·laboració interactiva en la narració aportant opinions i suggerències, i assumint el protagonisme de determinats personatges del relat.

Descripció de l'activitat

(Contar un conte no és llegir-lo! Cal aprendre-se'l de memòria, si més no, l'argument i aquelles coses essencials, com per exemple els elements repetitius, si és que n'hi ha, les paraules clau, etc. Tampoc s'ha d'oblidar que quan contem un conte els elements extralingüístics –entonació, gesticulació, to de veu, ritme, pauses, mirada de qui el conta, etc– són tan importants com les mateixes paraules. S'aconsegueix tanta comunicació amb els elements extralingüístics com amb els lingüístics. En el nostre cas, en què el domini de la llengua pot ser escàs –en un principi només entendran les coses que són iguals o quasi iguals en castellà– els factors extralingüístics prenen especial importància.

D'altra banda els xiquets poden mirar la làmina (pàgs. 8 i 9) i no ens hem de preocupar per si no l'entenen del tot, de manera que no ha d'haver-hi cap interrupció fins el final. Tampoc el ritme no ha de ser especialment lent).

Adquisició de les competències bàsiques

- Comunicació lingüística.
- Matemàtica i en ciència i tecnologia.
- Consciència i expressions culturals.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

FITXA B: L'ORDINADOR (pàg. 11)

Objectius

- Comprendre i utilitzar mots del camp lexicosemàntic: els mobles, objectes de l'escola, els situacionals, els números cardinals...
- Utilitzar adequadament l'ús de formes verbals i estructures: *on es troba?, hi ha, perquè aprofita cada cosa?, de quin material està fet?...*

Descripció de les activitats

1 Observa, parla, retalla i aplega.

- Presentació de la fitxa per tal de verbalitzar els noms de les coses que hi ha que encara no estan treballades i també per recordar les que ja s'havien treballat en la fitxa A). Primer direm:
«Este és un ordinador molt paregut a Majestus; sí, aquell que va consultar Jònia i que pot donar resposta a totes les coses que li pregunten. Però com que no és Majestus de veritat, som nosaltres els que hem de dir quines d'estes coses que hi ha dibuixades utilitzem a l'escola. Primer hem de saber quin és el seu nom, vegem:
  - El núm. 1, és un **quadern** o són unes tisoires?
  - I el 2, un **arbre** o un llapis?
  - El 3, és un **esborrador** o una muntanya?
  - El 9, és un **llapis** o un túnel?
  - El 7, és un llibre o una **pissarra**?
  - Etc.
- Retallar i col·locar en la pantalla de l'ordinador les coses que normalment utilitzem a escola. (Mentre els xiquets fan els dibuixets es pot anar verbalitzant les seues accions, les coses que pinten dins, etc.).
- Aprofundiment en el vocabulari treballat i introducció dels conceptes **dins** i **fora** així com de la forma verbal **hi ha**:
  - Hi ha arbres dins la classe, o fora al pati?
  - Dins de la classe hi ha pissarres?
  - I de tisoires, n'hi ha dins la classe?
  - Hi ha muntanyes dins o fora de la classe?
  - Dins la classe, hi ha un túnel?
  - ...

(Amb aquestes activitats segurament s'haurà esgotat, com a mínim la segona classe).

■ Treballar el conte per fragments.

Objectius

- Comprendre els elements bàsics del discurs narratiu, com ara les il·lustracions del conte, com a suport visual que afavoreix la interpretació de l'argument i la realització d'inferències a partir dels coneixements previs.
- Participar en les converses sobre el conte i fer servir adequadament les estructures verbals com ara, *dir-se* per compte de «cridar-se»; *fer*: *fer anys* per compte de «complir anys»; *fer el compte enrere*; *ficar/ traure*; *trobar-se* per compte d'«estar».
- Gust per l'audició de discursos narratius.

Descripció de l'activitat

(Primer potser anirà bé de tornar a contar el conte sencer i sense interrupcions. No s'ha d'oblidar que als xiquets agrada sentir moltes vegades el mateix conte, de manera que no es cansen mai de tornar-lo a escoltar.

Una vegada contat i els xiquets s'han fixat en la làmina podem treballar-lo per fragments. Per introduir aquesta activitat direm: «Ara contarem el conte entre tots, entre vosaltres i jo» a fi que els xiquets se senten més motivats en considerar-los capaços de contar un conte. Aleshores llegirem el primer fragment que en ocasions es pot fer repetir als alumnes).

«Heus ací que un dia en un món extraterrestre molt i molt lluny d'ací, més que algunes estrelles, hi havia una xiqueta que es deia Jònia...».

En aquest fragment possiblement ens caldrà treballar les paraules **món**, **lluny** i **es deia**. Podem fer-ho de la manera següent:

Farem posar un xiquet **lluny** de la pissarra; després el farem posar **prop**. Podem repetir aquestes paraules sempre dins d'un context real que els xiquets puguin veure i així associar fàcilment les paraules al significat.

Per treballar **es deia** primer el mestre pot dir: «Jo em dic...» «I tu, com et dius?». D'aquesta manera inclús es pot aprofitar l'ocasió per treballar els noms en valencià dels xiquets de la classe.

La paraula **món** possiblement no exigirà gaire treball ja que queda prou clar en la làmina, a més que ja s'ha treballat en la presentació de la làmina. En tot cas es pot fer referència a qualsevol sèrie de dibuixos animats o d'alguna pel·lícula de naus espacials, etc. que els xiquets solen veure en la TV.

«Una nit quan la xiqueta dormia... (fins a) ...no sabia on podia trobar-la».

En aquest fragment ens trobem que en el text hi ha en negreta els mots **somni**, **aixeta**, **eixien** i **trobar**. A més tenim la paraula **beure** que també és molt diferent del castellà, és molt usual i és relativament important per poder entendre el fragment. En l'activitat 1 ja s'ha treballat aixeta i somni.

Per treballar **eixir** bastarà a dir que és el contrari d'entrar i si es vol vivenciar més es pot fer eixir de la classe un xiquet i després un altre, etc.

Per treballar **trobar** en el sentit de trobar-se a casa (estar-se a casa) podem:

–Jo ara, em trobe ací a la classe o fora al corredor?

–I ara, o em trobe, lluny de la pissarra o prop?

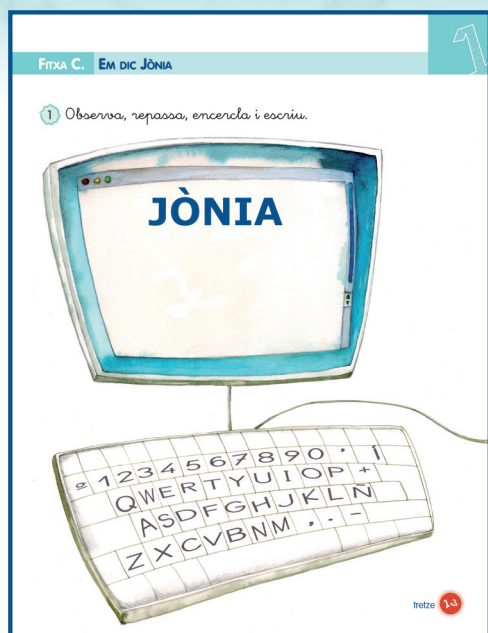
–Etc.

(Recordem que caldrà treballar només aquells aspectes –sobretot els lèxics, però també morfosintàctics i fonètics– que són diferents en castellà i que siguen bàsics per a entendre l'argument del conte. També caldrà tenir present que si el procés es fa massa llarg els xiquets es cansaran i deixaran d'atendre. Per això no cal esgotar totes les possibilitats que ofereix el conte.

Així doncs, es pot continuar fins el final del conte fragment per fragment, agilitzant el treball més o menys en funció de l'atenció dels xiquets. Si no es pot acabar tot, ja siga per cansament dels xiquets, ja per manca de temps, es pot continuar en una altra ocasió).

Adquisició de les competències bàsiques

■ Comunicació lingüística.	■ Aprendre a aprendre.
■ Matemàtica i en ciència i tecnologia.	■ Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
■ Digital.	

FITXA C: EM DIC JÒNIA (pàg. 10)

Objectius

- Identificar i pronunciar correctament el so [ɔ̃] de Jònia.
- Reconèixer la relació so i grafia en el sistema de la llengua.
- Reconèixer les lletres de l'alfabet.
- Discriminar correctament la varietat tipogràfica d'una mateixa lletra (majúscula, cursiva...), i dels signes de puntuació en el teclat d'un ordinador, en revistes, diaris i textos d'ús escolar.
- Escriure correctament el seu nom i el nom dels companys de grup.
- Posar interès en una bona pronúncia i en una escriptura correcta.
- Iniciar-se en l'ús de programes informàtics de processament de textos on l'ordinador siga una eina indispensable per a accedir a la informació i al coneixement i no només un recurs lúdic.

Descripció de l'activitat

1 Observa, repassa, encercla i escriu.

Abans de realitzar la fitxa la mestra o el mestre haurà de preparar els cartonets dels noms de tots els xiquets de la classe.

- Direm als xiquets: «A la classe de Janella hi ha un ordinador com este. Ella ja escriu el seu nom amb totes les lletres que cal; tu també ho pots fer si et fixes en el model; així que mira el teclat, busca les lletres del teu nom».
- Repasar les grafies del seu nom en les tecles corresponents tot fixant-se en el cartonet del seu nom que prèviament haurem preparat. Els demanarem si el seu nom té alguna lletra semblant a la del nom de JONIA; i verbalitzarem alguns noms dels xiquets de la classe; les preguntes que formularem seran del tipus:
  - Quina és la primera lletra de JÒNIA? I l'última? Quantes lletres hi ha repetides en el seu nom? Quantes lletres té el nom de JÒNIA?
  - Qui té la lletra J en el seu nom? I la lletra A?
  - Quantes lletres té el teu nom? Quina és la primera? I l'última? Tens alguna lletra repetida?
  - Etc.

(Aquest diàleg al voltant de les grafies de cada nom es pot allargar segons les peculiaritats gràfiques que presente la llista de la classe en dies successius. Podem aprofitar per a fer classificacions tot demanant als xiquets que s'agrupen segons les grafies pertinents; caldrà insistir sobretot en els sons vocàlics [i] i [a]. Anirà bé repassar les grafies a la pissarra tenint en compte el traç de cadascuna de les lletres).

- Aprofitant els cartonets dels seus noms els proposarem de fer classificacions com ara:
  - Xiquets de la classe que tenen el mateix nom.
  - Xiquets de la classe que tenen noms semblants, és a dir que comencen per la mateixa lletra o síl·laba, que acaben igual, que coincideixen en alguna grafia.
  - Xiquets de la classe que tenen noms que es poden dir d'una altra manera, com ara: Francesc o Quico, Caterina o Cati...
  - Xiquets que tenen el nom curt, llarg, etc.
- El calendari dels aniversaris: segons la data de naixement descobrirem quins són els més grans i els més petits de la classe, i aprofitarem per a omplir el calendari dels mesos de l'any amb els noms dels xiquets.
- Repasar sobre el teclat els signes de puntuació (., ; : ? !). Després escriure a la pantalla de l'ordinador el nom propi i el de dos amiguets o amiguetes. (Caldrà usar la coma i la conjunció i; per exemple: Maria, Pere i Carles).

■ Diàleg amb els xiquets sobre el conte.

Objectius

- Participar en els diàlegs: intervenció desinhibida en les converses sobre les coses de l'espai còsmic i en les diverses situacions sobre la vida escolar, mitjançant respostes a preguntes formulades prèviament o donant opinions anticipades.
- Respectar el torn de paraules en les situacions comunicatives d'intercanvi entre emissor i receptor.
- Reflexionar entorn els sentiments i les emocions (alegria, sorpresa, interrogació...) que transmet el conte.

Descripció de l'activitat

(Si cal no importa tornar a contar el conte sencer. Anirà bé tenir en compte que l'objectiu d'aquest diàleg és doble. Per una banda assegurar-ne la total comprensió: i per l'altra, avaluar si efectivament tots o quasi tots els xiquets l'han entés. Així doncs, podem plantejar preguntes com les següents):

- Amb què va somniar Jònia, amb una aixeta màgica o amb un cotxe?
- Sap Jònia on pot trobar l'aixeta?
- Jònia anava a escola?
- El seu somni, el va explicar als seus amiguets o a la mestra?
- L'ordinador de Jònia, era gran o xicotet?
- On van Jònia i son pare, al casal dels ordinadors o al cine?
- Com es deia l'ordinador que ho sabia tot?
- L'ordinador, va dir que aquells noms –Miquel, Joan...- eren de xiquets valencians?
- Què volia Jònia, viatjar a la Comunitat valenciana o viatjar a la lluna?
- Què havia de regalar son pare a Jònia el dia del seu aniversari, un viatge a la Comunitat valenciana o una moto?
- Etc.

(Normalment ací trobareu una sèrie de preguntes bàsiques que impliquen la comprensió global de l'argument. Tot i això, el mestre podrà fer-ne d'altres que permeten matisar aspectes concrets i idees tangencials o secundàries. Tot això dependrà de les possibilitats dels alumnes).

En tot cas caldrà, com ja hem dit, que es tracte de preguntes limitades, és a dir, preguntes que d'alguna manera contenen la resposta. Poden ser preguntes del tipus **sí/no** o bé de **dues alternatives** –una de les quals és igual o quasi igual en castellà, o d'una paraula que ja saben els xiquets en valencià. També se'n poden fer del tipus **d'afegir una paraula o sintagma curt**.

Evidentment si a la classe hi ha xiquets que saben parlar valencià o que ja tenen una comprensió prou considerable se'ls podrà fer preguntes més obertes. De manera que a cada xiquet se li hauria de fer la pregunta que pot respondre. D'aquesta manera sempre tindrà èxit i els resultarà gratificant. I aquesta és una de les millors maneres de motivar).

Adquisició de les competències bàsiques

- Comunicació lingüística.
- Matemàtica i en ciència i tecnologia.
- Digital.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

FITXA D: LA TAULA DE JÒNIA (pàg. 14)

Objectius

- Comprensió dels missatges del professor en la realització de les fitxes de treball (mecanismes del dictat amb números, ...).
- Comprendre i utilitzar mots del camp lexicosemàntic: els mobles, objectes de l'escola, els situacionals, els números cardinals...
- Utilitzar adequadament l'ús de formes verbals i estructures: *on es troba?, hi ha, perquè aprofita cada cosa?, de quin material està fet?...*
- Posar interès en una bona pronúncia i per una escriptura correcta dels mots del camp lexicosemàntic.
- Escriure correctament mots relacionats amb el lèxic de la unitat atenent l'ordre de les grafies i la disposició del text sobre la pauta.

Descripció de l'activitat

1 Observa, parla i escriu.

a) Presentació:

«Açò és la taula de Jònia i tot de coses que té a la seua classe. Vegem quines:

- El núm. 1, és una paperera o un llapis.
- Què és el núm. 2? (podem fer aquesta pregunta oberta perquè «llapis» ja s'ha treballat suficientment).
- El núm. 7, és una cadira?
- Etc.

b) Ara farem que tots els xiquets posen les mans **damunt** la taula. Després que les posen **davall**. Una vegada entés «damunt i davall», direm que dibuixen els objectes que hi ha a la fitxa, damunt o davall de la taula segons corresponga. Damunt: *el llapis, el quadern, l'esborrador, el llibre i la maquineta de fer punta*; davall: *la paperera i la cadira*.

c) Verbalitzar breument el treball dels xiquets:

- On has dibuixat la paperera, damunt o davall?
- I el llapis?
- Etc.

(Amb aquestes dues fitxes –la C i la D– segurament s'haurà esgotat, com a mínim, una sessió d'una hora).

Adquisició de les competències bàsiques

- Comunicació lingüística.
- Matemàtica i en ciència i tecnologia.
- Digital.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

FITXA E: QUÈ HI HA A L'ESCOLA? (pàg. 15)

FITXA E. QUÈ HI HA A L'ESCOLA?

1 Ordena de l'1 al 12.

○ classe   ○ lavabo   ○ biblioteca   ○ consergeria

○ gimnàs   ○ laboratori   ○ pati   ○ vestíbul

○ despatx de direcció   ○ menjador   ○ secretaria   ○ sala d'actes

2 Com es diu?

- El director o la directora es diu _____.
- El conserge o la conserge es diu _____.
- El mestre o la mestra es diu _____.
- La professora o el professor de gimnàstica es diu _____.

quize 1.5

Objectius

- Coneixement del lèxic referit a: dependències, càrrecs i activitats escolars.
- Escriptura correcta dels noms d'alguns càrrecs directius o membres de la comunitat escolar.
- Localitzar en una llista els noms de les diferents dependències de l'escola: classe, lavabo, pati, saló d'actes, corredor...
- Memoritzar un itinerari marcant correctament l'ordre que han seguit prèviament en la seua realització.

Descripció de les activitats

1 Ordena de l'1 al 12.

- a) «Hui farem un passeget per l'escola i veurem les dependències que hi ha. Agafeu la fitxa i un llapis perquè haureu de posar en ordre tots els llocs que hi apareixen –el despatx de direcció, el vestíbul, la biblioteca, el gimnàs, el menjador, el pati, les pistes d'esport, el jardí, la sala de màquines, la sala dels professors, les aules, la videoteca, els lavabos i els vestidors, el saló d'actes, etc.»

En tornar parlarem sobre les coses que hem vist. Podem formular les preguntes següents:

- A on hem anat en primer lloc? A qui hem vist? Com es diu? Què ens ha dit?
- Què hi havia al gimnàs?
- Què podem fer a la biblioteca? I al saló d'actes? I al menjador?
- Com es diu la cuinera? I el conserge? I el professor de segon?
- Etc.

En acabar la verbalització de les coses que hem fet i hem vist els xiquets ompliran cada quadret amb un número de l'1 al 12 indicant així l'ordre que han seguit en este passeig per l'escola.

2 Com es diu?

- a) Demanarem als xiquets que escriguen el nom propi d'alguns dels càrrecs directius que apareixen dibuixats a la fitxa –el director, el conserge, el secretari, la professora de gimnàstica...–, així com també el nom de les dependències que hi ha a la fitxa –el pati, la direcció, la biblioteca, l'aula... (Es tracta d'un exercici d'escriptura compartida on el mestre pot anar escrivint a la pissarra els mots corresponents, alhora que els xiquets ho fan al seu full i es fan tots els comentaris pertinents que convinga).

Adquisició de les competències bàsiques

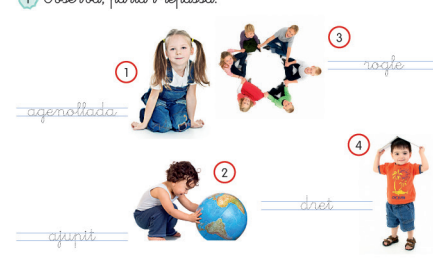
- Comunicació lingüística.
- Matemàtica i en ciència i tecnologia.
- Socials i cíviques.
- Consciència i expressions culturals.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

FITXA F: ELS AMICS DE ... (pàg. 16)

FITXA F. ELS AMICS DE...

1 Observa, parla i repassa.

agenollada rogle

ajupit dret

2 Dibuixa en els quadres.

agenollada	ajupit	rogle	dret

16 setze

Objectius

- Posar interès en expressar-se oralment amb la pronúncia i l'entonació adequades i fent servir correctament mots i estructures del camp lexicosemàntic relacionat amb la vida quotidiana de la classe.
- Dramatitzar accions relacionades amb la vida quotidiana de la classe.
- Escriure correctament mots relacionats amb el lèxic de la unitat atenent l'ordre de les grafies i la disposició del text sobre la pauta.

Descripció de les activitats

1 Observa, parla i repassa.

a) Presentació:

«Estos són alguns dels amics de Jònia. Vegem què fan»:

- La xiqueta del núm. 1, està **dreta** o **agenollada** en terra? (El mestre pot ajudar-se de les respectives accions per facilitar-ne la comprensió).
- Què fa esta xiqueta, pinta en un full o ens mira?
- El xiquet del núm. 2, està **assegut** en terra o **ajupit**? Què fa, arreplega trossets de paper o juga amb un globus terraqui?
- Els xiquets del núm. 3, estan **en rogle** o en fila?
- Els xiquets del rogle, estan asseguts o **drets**?
- Què fan, banderetes per la festa o s'agafen de les mans?
- El xiquet del núm. 4, està dret o agenollat?
- Què fa aquest xiquet, té un llibre a les mans o no fa res i molesta?
- Etc.

b) Fer que alguns xiquets, un a un, imiten les accions i les posicions que el mestre dirà: «agenolla't», «posa't dret», etc.

2 Dibuixa en els quadres.

Ara els xiquets hauran de dibuixar dins dels requadres corresponents els mateixos personatges, però ho han de fer en diferent posició: El núm. 1 que estava agenollat el faran ajupit; el núm. 3 que estaven asseguts en rogle els faran drets en fila; el núm. 2 que estava ajupit el faran assegut i el 4 que estava dret el dibuixaran agenollat arreplegant papers.

(Amb aquest procés s'haurà: Primer, verbalitzat els dibuixos per tal de saber el nom de cada posició; segon, vivenciat cadascuna de les posicions i accions tot fent que els xiquets les imiten; i tercer, haurem reforçat la vivència corporal amb el treball sobre el paper que sempre té un cert grau d'abstracció ja que s'hi treballa amb símbols.

A més, en la faena sobre el paper el mestre pot avaluar, és a dir comprovar fins a quin punt els xiquets han assimilat els conceptes treballats).

(Amb les fitxes E i F s'haurà, com a mínim, ocupat una hora més).

Adquisició de les competències bàsiques

- Comunicació lingüística.
- Consciència i expressions culturals.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

FITXA G: (pàg. 17)

Objectius

- Discriminar auditivament el so [ɫ̪] en paraules com **ajupit**, **agenollat**.
- Memoritzar i reproduir oralment determinades frases del conte mitjançant el suport visual (elements repetitius, paraules claus...) i la lectura ideogràfica.
- Posar interès per expressar-se oralment amb la pronúncia i l'entonació adequades.

Descripció de les activitats

(En la darrera fitxa de cada unitat trobareu dos apartats:

L'apartat **1**), que treballa alguns **sons diferencials del castellà** a més de reforçar l'aprenentatge del lèxic més difícil.

L'apartat **2**), que va dedicat a la **lectura ideogràfica**. Aquest tipus de lectura té dues funcions: Motivar l'aprenentatge de la lectura i sobretot, fer memoritzar –i per tant automatitzar– determinades «tires fòniques», és a dir determinades frases. I açò és cosa força interessant ja que a poc a poc facilita l'expressió oral, una expressió que serà impossible sense que hi haja hagut «apropiació» de la tira fònica).

1 Escolta i escriu.

- a) Primer: El mestre pronunciarà una a una les paraules corresponents als dibuixets. Els xiquets hauran d'escriure al seu costat el número adequat. Per exemple el mestre dirà:
- Escriuiu un 1 en el dibuixet que és un **llaç**.
  - Escriuiu un 2 en l'**aixeta**.
  - Etc.

(Si els xiquets tenen problema per escriure els números –i per entendre'ls– el mestre quan diu «un» l'escriurà a la pissarra, etc.).

Segon: el mestre tornarà a repetir cadascuna de les paraules i els xiquets hauran d'encerclejar el dibuix que corresponga a la paraula que té el so [ɫ̪] –el so [ɫ̪] és el que té al principi la paraula germà–. Així, doncs, direm:

«Feu un redolí –i en farem un de mostra a la pissarra– quan la paraula tinga el so [ɫ̪] aquest cas l'hauran de fer en: 3: **agenollat**, 4: **ajupit**.

La resta de paraules són: 1: **llaç**, 2: **aixeta**, 6: **taula**, 7: **cadira** i 5: **rogle**.

(Com es pot comprovar totes són paraules molt diferents de les respectives en castellà).

2 Parla i llig. Lectura ideogràfica.

Es tracta d'associar cada «tira fònica» –cada frase– a un dibuixet determinat que d'alguna manera, més o menys abstracta, la representa simbòlicament. Es pot fer així:

El mestre diu la primera frase: «Jònia somnia amb una aixeta màgica» i s'assenyala el dibuix que la representa. Anirà molt bé visualitzar la paraula en l'espai –en l'aire– fent en la mà horitzontalment tants colpets amb els dits com síl·labes té la paraula. Després «dibuixar en l'aire» la frase, és a dir el ritme de la frase, tot ressaltant les síl·labes tòniques amb els moviments de la mà. Els xiquets no han de veure mai la frase escrita amb lletres).

Després farem el mateix en la resta de frases.

«Jònia volia beure aigua en l'aixeta»

«Van pujar a la moto»

«Demà no hi ha escola»

Una vegada els xiquets ja saben quina frase –quina tira fònica– correspon a cada dibuixet, els la farem «llegir». És a dir anirem assenyalant els dibuixets un per un, primer en ordre de dalt a baix, després saltejant-los, i els xiquets hauran de dir què diu en cadascun. Pot fer-se col·lectivament i/o xiquet a xiquet.

(D'aquesta manera donada una imatge gràfica –les lletres no són una altra cosa– la transformen en tira fònica, en paraules orals. I açò és llegir. L'única cosa que passa és que el codi que fem servir és un codi molt restringit, només el coneixen els xiquets de la classe. En canvi les lletres amb què es dibuixa –és a dir amb què s'escriu– tenen un valor universal: Tots els que s'han alfabetitzat en una determinada llengua poden desxifrar-ne el codi).

(Amb aquesta activitat s'haurà ocupat, com a mínim, una hora més de classe).

► Activitats de reforç i/o d'ampliació

(Aquestes activitats s'hauran de fer al marge del llibre de l'alumne. Recomanem, però, en la mesura que a cadascú li siga possible, que es facen, ja que normalment resulten molt actives i per tant divertides per als xiquets. No cal fer-les al final de la lliçó. El mestre pot decidir en quin moment li interessa posar-les en pràctica).

■ Cançó-joc: “El bugui-bugui”.

Objectius

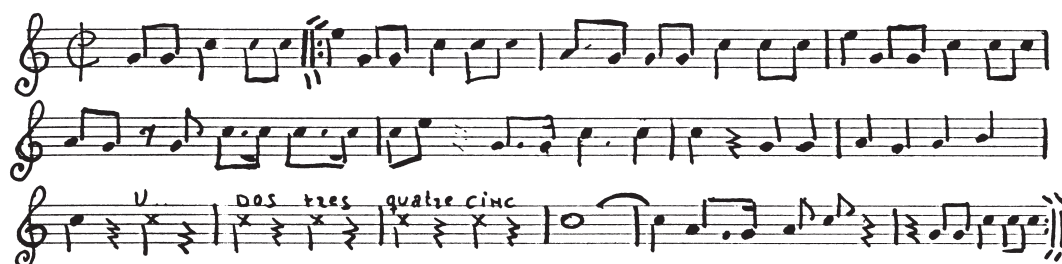
- Memoritzar la lletra de la cançó i participar activament i de manera desinhibida en les diferents situacions comunicatives que plateja el joc.
- Gaudir amb la memorització i amb la reproducció de la cançó.
- Participar en activitats que afavoreixen la interrelació amb els companys de la classe.

Descripció de l'activitat

«Jònia i els seus amiguets saben una cançó. Voleu aprendre-la?»

Amb la mà dreta dins,
amb la mà dreta fora,
amb la mà dreta dalt,
amb la mà dreta baix,

ballem el bugui-bugui,
una volta més,
Ei! bugui-bugui!

Per ballar-la farem un rogle i els xiquets repetiran els moviments que farà el mestre. En dir l'últim vers es farà una volta de 360 graus en la direcció que s'indique –cap a la dreta o cap a l'esquerra–. Els moviments que ha de fer el mestre no són altres que els que diu cada vers. Per exemple: «amb la mà dreta dins» haurem de ficar la mà dins del rogle, i en dir «fora» la traurem fora del rogle.

Després es pot cantar i ballar seguint amb la mà esquerra, amb el peu dret i finalment amb el peu esquerre.

■ Jocs dels noms «**Ets una granota!**».

Objectius

- Aprendre la dinàmica del joc i participar de manera desinhibida en les diferents situacions comunicatives que planteja.
- Fer servir correctament les estructures verbals, com ara dir-se: *jo em dic, em diuen, et diuen...*

Descripció de l'activitat

El mestre preguntarà el nom a cada xiquet i aprofitarà l'ocasió perquè l'apreguen en valencià. Serà convenient que el mestre es presente primer: «Jo em dic...».

El mestre comença el joc tot dient a qualsevol xiquet «Joan! és una granota». Joan per deixar de ser granota haurà d'alçar el braç i assenyalar un company de la classe, com per exemple Pere. Aleshores ha de dir: «Pere! ets una granota!». I així successivament continua el joc. Convindrà acabar de manera que ningú es quede granota i per això es pot dibuixar una granota a la pissarra.

■ Jugar a endevinar «**Com es diu si...n'hi ha...?**».

Objectius

- Identificar la regla que permet formar el plural de paraules acabades en **a** àtona: taula, taules, cadira, cadires...
- Identificar el concepte de nombre singular i plural en situacions lúdiques.
- Participar en activitats que afavoreixen la interrelació amb els companys de la classe.

Descripció de l'activitat

- Per compte d'una cadira, si n'hi ha dues com direm? Cadires.
- ...d'una taula...: taules.
- ...d'una maquineta de fer punta...
- ...d'una pissarra...
- ...

Adquisició de les competències bàsiques

- Comunicació lingüística.
- Matemàtica i en ciència i tecnologia.
- Socials i cíviques.
- Aprendre a aprendre.
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

[illegible]